Kur’ân-ı Kerim’i okuma âdâbı

İstanbul’dan bir okuyucumuz: “Kur’ân-ı Kerim’i okuma âdâbı nasıldır?”

Kur’ân-ı Kerim’in, “Allah’ın bizimle konuşması” olduğunu hatırlamamız, aslında Kur’ân-ı Kerim’i okuma âdâbını kavrama konusunda bize yeterli ön bilgi verir. “Kimin kitabını okuyoruz? Neden okuyoruz? Bu okuyuştan ne umuyoruz? Ne bekliyoruz?” Sorularına içtenlikle cevap verdiğimiz an, “Nasıl okumalıyız ?” sorusunun cevabını da vicdanımızda bulmuş oluruz.
Kur’ân-ı Kerim’i okuma âdâbını şöyle sıralamak mümkündür:

1- Kur’ân’ı mümkün mertebe yüzünden okumalıdır. Ezberimizde olan âyet ve sûreleri de yüzünden okumak ezbere okumaktan daha efdaldir.

Peygamber Efendimiz (asm): “Gözlerinize ibâdetten nasibini veriniz” buyurmuştu. Ashab-ı Kiram:
“Gözlerin nasibi nedir yâ Resûlallah?” dediler. Allah Resûlü (asm):
“Mushaf’a bakmak, âyetleri üzerinde tefekkür etmek ve inceliklerinden ibret almaktır” buyurdu. 1

2- Kur’ân-ı Kerim’i derin bir tefekkür içinde okumak ve okurken kendimizi Allah’a muhatap bilmek.
İbn-i Mes’ud (ra) anlatıyor: Resûlullah (asm) bana hitaben:
“Bana Kur’ân oku!” buyurdu. Ben:
“Yâ Resûlallah! Kur’ân sana indirildiği halde, sana Kur’ân’ı ben mi okuyacağım?” dedim.
Allah Resûlü (asm):
“Ben Kur’ân’ı kendimden başka birisinden dinlemeyi hakikaten severim.” buyurdu. Bunun üzerine, Resûl-i Ekrem’e (asm) Nisâ Sûresinden okumaya başladım. Nihâyet; “Her ümmetten birer şâhit getirdiğimiz ve ey Muhammed, onların üzerlerine de seni şâhit olarak getirdiğimiz zaman onların hâli nice olur?” 2 âyetine geldiğimde, Resûl-i Ekrem Efendimiz (asm):
“Şimdilik yeter!” buyurdu. Dönüp baktığımda, bir de ne göreyim, Resûl-i Ekrem Efendimiz’in (asm) iki gözünden yaşlar akıyordu. 3

3- Kur’ân’ı huşû ve ürperti içinde okumak, dinlemek ve onu anlamak için susarak bütün dikkatlerimizi ona vermek. Cenâb-ı Hak: “Kur’ân okunduğu zaman onu

dinleyin ve susun ki, merhamet olunasınız” 4 buyurur.

4- Kur’ân’ı abdestli olarak okumak.

5- Kur’ân’ı sesli veya sessiz okuyabiliriz; ama onu muhakkak dilimizle okumalıyız. Yalnız göz ile takip etmek tam bir okuma sayılmaz. Nitekim Peygamber Efendimiz (asm) Kur’ân’ı bazen yüksek sesle, bazen de kısık sesle okurdu. 5

6- Kur’ân’ı, gereği ile amel etmek için okumak. Peygamber Efendimiz’in (asm); “Onlar Kur’ân okurlar; fakat okudukları boğazlarından aşağıya geçmez” 6 sözündeki sitemden kaçmalıdır.

7- Kur’ân’ı isteyerek ve sırf Allah rızâsı için okumak. Usanıncaya kadar okumaktan kaçınmalı; yorulduğunda dinlenmeli, sonra tekrar okumalıdır. Peygamber Efendimiz (asm) “Kur’ân ile kalpleriniz birleştikçe onu okuyunuz. Kalben ondan ayrıldığınızda (yorulduğunuzda) okumayı bırakınız.” 7 buyurmuştur.

8- Kur’ân’ı ücretle okumamalı ve ücretle okutmamalıdır. Peygamber Efendimiz (asm): “Kur’ân’ı okuyunuz ve onu menfaat vesilesi yapmayınız.” 8 buyurmuştur.

9- Kur’ân’ı mümkün mertebe güzel sesle okumalıdır. Peygamber Efendimiz (asm): “Kur’ân’ı sesinizle süsleyiniz.” 9 buyurmuştur.

10- Kur’ân’dan ezberimizde bulunan âyet ve sûreleri unutmamak için belirli aralıklarla tekrar etmeyi ihmal etmemeliyiz.
Özetlemek gerekirse; Kur’ân’a hiçbir yöneliş ve hiçbir teveccüh istifâdesiz ve feyizsiz kalmaz. Yeter ki, okuduğumuz Kur’ân olsun! Fakat en istifâdeli ve en feyizli okuyuş, mümkün olan bütün duygularımıza âdetâ emzirerek okumaktır. Hem gözle, hem dille, hem işiterek, hem dokunarak, hem tefekkür ederek, hem düşünerek, hem ibret alarak, hem Allah’ın huzurunda olduğumuzun idrâkiyle Allah’ın vahyine kendimizi muhatap bilerek, hem korkarak, hem ümit duyarak, hem zevkle, hem haşyetle, hem huşû ile; Bedîüzzaman Hazretlerinin ifâdesiyle, okuduğumuz satırların Peygamber Efendimiz’in (asm) mübârek dudaklarından çıktığını işitircesine; yahut Hazret-i Cebrâil’in (as) Allah Resûlüne (asm) tebliğ edişini duyarcasına; veya Allah’ın (cc) Hazret-i Cebrâil’e (as) tâlim edişini hissedercesine okumak veya dinlemek hiç şüphesiz istifâdeyi ve feyzi arttıracak okuyuş ve duyuş halleridir. 10

Dipnotlar:

1- Umdetü’l-Kârî, 9/336.

2- Nisâ Sûresi, 4/41.

3- R. Sâlihîn, 1005.

4- A’râf Sûresi, 7/204.

5- Ebû Dâvûd, 1/305.

6- Buhârî, 6/115.

7- Buhârî, 6/114.

8- Ahmed bin Hanbel, Müsned, 3/428.

9- Nesâî, 2/139.

10- Bediüzzaman, Mesnevî-i Nûriye, s. 120.